

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniki prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXI

Čena lista je \$2.50
Resolucija št. 100, 1916, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 27. aprila (April 27), 1928.

Subscription \$4.00 Yearly

STEV.—NUMBER 100

Kapitalisti plešejo veselja nad sporom v rudarski uniji

Ciane opozicije imenuje boljše vike in rdečkarje.

Port Royal - Fitz Henry, Pa. (Izvirno.) — Meščanski dnevnik Labor World v Pittsburghu se očitno raduje nad sporom v rudarski organizaciji, zraven pa prav pridno hujša proti Lewisi opoziciji. Opozicionalce imenuje rdečkarje, boljše vike, komuniste, sovražnike Združenih držav itd. Proti njim ščuva razne organizacije kot na pr. Veterane tujcemah vojn, Ameriške legije in druge ameriške patrijotične organizacije, predvsem pa državno policijo, kajti opominja jo, zakaj državna policija ne iztrebi rdečkarjev in križi, da je dolžnost vsakega 100-odstotno krvnega Američana pomagati, da se zapodi "rdečkarska druhal" v reko.

Tako nesramno hujskanje ne more roditi nič dobrega, ampak povzročilo bo poboje in mogoče še kaj hujšega. Rudarji se vprašujejo začuden, kako je vse to prišlo. Večno stavkati ne morejo, podpora ni, tisoči gredo na delo v Illinoisu. Zakaj Lewis ne pozove na stavko rudarjev na vseh poljih? Zakaj ne reče, bratje združimo se in rešimo svojo rudarsko organizacijo? Mi ne gledamo, kaj delajo boljše viki, komunisti, rdečkarji, demokrate in republikanci, ampak združiti se hočemo pod okriljem U. M. W. A.

Drugi pa zopet tarnajo. Počakali bi volitev, pa bi Lewisa imeli v vreči. Takrat bi ga lahko vrgli, tako nas pa zdaj še on pesti.

Svobodna akoje Amerike v Nikaragvi

Senat je dal Coolidgeu proste roke, da dela kar hoče.

Washington, D. C. — Stara garda v senatu je v sredo zavrnila vse amandamente k apropracijski predlogi glede odpuščanja ameriških čet iz Nikaragve in omejitve bodočih intervencij v tujih deželah. Zbornica je glasovala 52 proti 22, da ima administracija proste roke in lahko dela kar hoče v tem oziru.

Coolidgeva administracija je bila tako vesela tega sklepa, da je takoj poslala še eno križarko v nikaragviske vode.

Miller odvođen v zvezno kaznilnico.

New York, N. Y. — Thomas W. Miller, bivši varuh tujzemskih lastnin, je bil v sredo pripeljan v zvezno kaznilnico v Atlanto, Ga., kjer bo predsedal 18 mesecev radi osleparjenja vlade, ko je bil v zveznem uradu.

Miller je bil obtožen, da je skupno z John Kingom in Harry Daughertyjem, bivšim članom kabineta, osleparil vlado za \$390,000, ko je ta vrnila lastnino, ki jo je za časa vojne zasegla. American Metal kompaniji, švicarsko podjetje. Vso to so si omenjeni trije med seboj razdelili.

Senator kritizira predsednika.

Washington, D. C. — Senator Dill, demokrat iz Washingtona, je ostro kritiziral predsednika Coolidgea, ker je obdržal komisarja Escha v odboru za meddržavno trgovino, čeprav je senatska zbornica odlašala proti imenovanju Escha v ta odbor. Dill je dejal, da je predsednik s tem imenovanjem kršil duh zvezne ustave.

Nesreča na križišču.

Hammond, Ind. — San Katsiglonos je bil v sredo ubit na križišču blizu tega mesta od vlaka Pennsylvania železnice, ko je skušal prehiteti vlak s svojim avtom.

Vladni pravdnik zadel v črne magnatove obrambe

Sinclairjev odvjetnik se je zaman skušal izogniti glavnemu faktu.

Washington, D. C. — Owen Roberts, vladni pravdnik, je spravi Harry Sinclairjevo obrambo v hud križni ogenj, ko je sumiral zasledovanje obravnave proti Sinclairju zaradi zarote za osleparjenje vlade pri sklepanju najemniške pogodbe za teapoddomsko mornariško oljno rezervo. Roberts je vprašal, zakaj so Sinclairjevi odvjetniki odklonili izročiti poroti izjavo, ki je bila storjena od Albert Falla na njih lastno zahtevo. Ako oljne najemniške pogodbe niso bile aleparije, zakaj niso Maryon Littleton in drugi Sinclairjevi odvjetniki dovolili govoriti Fallu?

"Fall je lagal, lagal in lagal, in izpreminjal, izpreminjal, izpreminjal," je rekel Roberts, ko je citiral veliko izprememb, ki jih je Fall napravil v svojih pripovedovanjih, kako je prišlo do tega, da je podpisal najemniško pogodbo.

Sinclairjev odvjetnik se je skušal izogniti glavnemu faktu v tej zadevi, da je Sinclair plačal Fallu več ko \$250,000, ne da bi bilo kaj zapisanega v njegovih in Fallovih knjigah iz nobenega drugega vzroka, kakor tega, da je Fall dal na tajen način Sinclairju vladno lastnino, ki je bila vredna več milijonov dolarjev.

Balkan se še tresa

Novi sunki na Grškem, v Bolgariji in Carigradu.

Atene, 26. apr. — Balkanska tla še ne mirujejo. Sredi so se stresla Atene s tako silo, da je prebivalstvo panično bežalo na prosto. Človeških izgub ni bilo, toda v pristanišču Pireju je sunek naredil precej škodo. Novo škodo je utrpel tudi Korint; letovišče Kalamaki ob morju se je porušilo.

Istočasno se je stresel Carigrad in vsa vzhodna Tracija ter južna Bolgarija. Včerajšnje poročilo iz Sofije se glasi, da se znano mrtvih v Bolgariji šteje 63 oseb.

RUDARSKÉ DRUŽINE V AVELLI PREJELE IZGONSKO NAPOVED IN STANOVANJA.

Osem rudarskih družin je prejelo zadnje obvestilo.

Aveila, Pa. — Preston Horn, šerifov deputij, je dostavil osem rudarskim družinam izgonsko stanovanjsko odpoved dne 23. aprila. Dvajset takih odpovedi se še pričakuje v Aveli in ravnolično v Bentleyvilleu.

Barake pri Aveli so že prenapolnjene in te družine ne bodo mogle kam iti, ako se zanje ne pripravijo šotori. Obvestilo je bilo zadnje in če se za te rudarske družine ne dobe šotori, jim bodo pohištvo postavili na cesto. Predsednik petega distrikta se je izrazil, da ne more nič storiti za izstanovanj izgnane rudarje, ker podpirajo odbor za ohranitev unije.

Tužna je slika rudarskega položaja, revščina velika, razmere neznosne, a rudarji vztrajajo v nadi, da zmagojo. Močna in trdna je njih vera v zmago.

Stavkarji zmagali na sodišču.

Milwaukee, Wis. — Zvezna porota je 24. t. m. opustila šestindvajset-stavkarjev, ki so bili obtoženi piktiranja in kaljenja miru pred tovarno Allen & kompanije, Kenosha, Wis. Obravnava proti stavkarjem se je vršila pred sodnikom F. A. Geigerjem. Porota je glasovala enaindvajsetkrat, predno se je zedinila za nekrivdo. Pri prvem glasovanju je bilo osem porotnikov za oprostitve in štirje proti.

RUDARJI V BELI DOLINI ZASTAVKALI

Delo v premogovniških Pittsburgh Coal kompanijah počiva.

White Valley, Pa. (Izvirno.) — Dne 16. aprila je Odbor za ohranitev rudarske unije pozval rudarje v okraju Westmoreland na stavko. V White Valleyju je premogovniški Pittsburgh Coal kompanije, ki ni bil še nikdar organiziran. Leta 1922 so rudarji zastavkali kot en moč za priznanje unije United Mine Workers. Na stavki so bili šest mesecev. Ko je rudarska organizacija dobila svoda, kar je zahtevala, je pozabila na te rudarje, dasiravno so jim preje obetali, da se organizirani rudarji ne pojdejo preje na delo, da bo tudi za rudarje v okraju Westmoreland priznana pogodba. Po sodbu rudarjev je pa to napako naredila Lewisova administracija. Danes je ta napaka poslabšana. In alcer je poslabšana zato, ker se tukajšnji rudarji zavedajo, ako se premogovniškim podjetnikom posreči uničiti rudarsko organizacijo, da postanejo vsi rudarji brez izjeme sužnji.

Dne 16. in 17. aprila so rudarji ustavili delo v premogovniku Pittsburgh Coal kompanije, dne 18. in 19. aprila v enem največjih premogovnikov Westmoreland Coal kompanije v Exportu in premogovniku Bethlehem Steel Coal kompanije v Slickville. Sedaj, ko odhaja ta vest v list, počiva delo v premogovniških Bele doline, v ostalem delu Westmorelanda pa na stotine rudarjev vsak dan zapusti premogovnike. Ne gre se za novo organizacijo. Namen odbora za ohranitev unije je pridobiti vse neorganizirane rudarje v Pennsylvaniji za stavko, kadar se to zgodi, pa še obstoječe distriktno ali posamezne lokalne organizacije. Ideja rudarjev je ta, kadar se to godi, tedaj ostane Lewis sam s svojo administracijo, rudarska organizacija bi bila počana in bo hodila radikalneje pot naprej. Nekateri rudarji pravijo, da se to sliši utopično, drugi pa, da je to mogoče, ako se ne bodo delale napake in če bo mogoče nezrelo in izbrano maso pridobiti in jo obdržati na stavki.

General severne kitajske armade pobegnil v svetle Japonce.

Sangaj, 26. apr. — Južnokitajska ljudstva vlada je danes objavila podrobno poročilo o zavzetju Tainana, glavnega mesta province Santung. Prva je uvo-rakala v mesto kavalerija, "kristjanskega" generala Feng Juh-singa, nekaj ur kasneje so pa navallie čete Ciang Kajsaka, ki so prodirle od juga ob železnici Pukov-Tsinan. Potolčene čete pakingskega diktatorja so zbežale deloma čez Rmeno reko in deloma v vlakih po progi v Tientsin.

General Cang Cungtang, ki je vodil obrambo mesta, je pobegnil v Tsingtau, kjer se nahaja 3500 japonskih vojakov.

Zmagovalci so našli v Tainanu velik plen v obliki ogromne zaloge vojnega materiala vključevši 60,000 pušk in 120 lahkih topov, katere je diktator Cangtaolin zadnje jesen dobil iz Evrope.

ŽELEZNIŠKE DRUŽBE POTISKAJO CENE PREGOGU DOLI.

Ponužajo \$1.30 za tono premoga. Eksekutiva rudarske organizacije ne mara svojih načrtov obsesti že zdaj na veliki svon.

Washington, D. C. — Senator Wheeler, član senatskega odbora za meddržavno trgovino, ki preiskuje razmere v premogovni industriji, je prečital brzojavko premogovniškega podjetnika A. J. Paisleyja iz Pittsburgha, v kateri pravi podjetnik, da agent-je za velike železniške družbe skušajo zbiti ceno za tono premoga na dolar trideset centov. Kadar bo cena padla tako nisko, ne bodo rudarji prejeli od tone premoga niti 40 centov.

Eksekutiva rudarske organizacije UMWA je zaključila, da ne objavi besedila predloge za kontrolo premoga, dokler senatni odsek ni pripravljen za izdelanje take predloge.

Strmežljivi turški sodnik.

Brusa, 26. aprila. — Pri sodnijski razpravi proti tram ameriškim učiteljicam, ki so bložene, da so učile kristjansko vero v turški šoli, je skupina Američanov imela prednost, da so se deli v prvi klopi. Med njimi je bilo nekaj žensk, ki so prekrizale kolena v kratkih krilih. Sodnik jih je takoj opozoril, da ne smejo kazati kolena.

Kaj počenljajo pennsylvanski milijonarji

Proslava srebrne poroke v Parizu na stroške ameriškega delavstva.

Pariz, 26. apr. — Walter P. May, milijonar iz Pittsburgha, je prišel v Pariz s svojo soprogo, da tukaj proslavita svojo srebrno poroko. May je pripeljal s seboj 63 ameriških gostov, katerim plača vse stroške. Zabičli jim je, da ne smejo potrošiti niti enega centa svojega denarja. Stroški za goste so preračunani na \$75,000. Cela partija se je peljala v desetih avtomobilih v hotel Gare St. Lazare, kjer se vrši šetnje in druga zabava. May je povabil reporterje pariških listov na gostijo v avrhu, da naredijo iz njegove pustolovščine največjo senzacijo dneva v Parizu.

Med drugimi luksurijami, ki jih je milijonar pripravil za svoje ameriške goste, je tudi direktna telefonska zveza s Pittsburghom. Vsak gost lahko govori dve minuti s svojimi sorodniki in prijatelji v Pittsburghu na milijonarjev račun.

(Kadar prečitete to vest, pomislite na razmere rudarjev in jeklarskih delavcev v Pennsylvaniji!)

OBLASTVENI ORGANI V SLUŽBI BARONOV

Prizadevanja državne policije, šerifovih deputijev in privatnih pobojnikov, da se prepreči razširjenje rudarske stavke na neorganiziranem polju, so brutalna.

Pittsburgh, Pa. — Zgodilo se je to, kar so pričakovali vsi, da se zgodi, ki so pazno opazovali dogodka v rudarski stavki. Premogovniški podjetniki iz okraja Westmoreland, Fayette in Somerset so zelo dobro poznani iz dveh stavk, kakšne so njih metode, kadar rudarji odpovejo njim pokorščino in zahtevajo priznanje rudarske organizacije. Njih metode za pobijanje zahtev rudarjev tudi zdaj niso nič boljše, kot so bile leta 1922 in 1911-12. Lokalni listi molče o dogodkih, ki se odigravajo na tem teritoriju, da bi javnost mislila, da je vse mirno. Rudarji v teh okrajih so v gibanju za priznanje svoje rudarske organizacije UMWA. To je že njih tretji polskus, da pribore priznanje svoje organizacije.

Državni policaji, deputiji šerifa in privatni kompanijski pobojniki ignorirajo brutalno vse ustavne pravice. Kompanijski uradniki in njih najemniki ustavljajo pešce na javnih cestah, ako se jim zde sumljivi, na kar jih preiščejo. Obtožijo jih, da so stopili na kompanijsko lastnino, dasiravno niso zapustili ceste, ki je javna lastnina, dokler jih kompanijski biriči niso s silo privlekli na kompanijsko posestvo.

Mladenci je bil skool Orient in kompanijski stražniki so ga s silo potegnili v kompanijsko prodajalno. Tam so ga preiskali. Neki kompanijski uradnik je pa ispraveval mladenci, kam gre in kaj laže v mestu, dasiravno ni imel najmanjše pravice storiti tega. V Crucibleu so aretirali organizatorja Odbora za ohranitev unije in ga obdolžili, da je stopil na kopanjsko lastnino. Obsojen je bil na štirinajst dolarjev denarne globe.

Blizo premogovnika Pitt Gase pri Brownsville so državni policaji zapodili svoje konje v skupno rudarjev, ki je štela štiri sto.

Konji državne policije so naučeni, da grizejo in breajo, kakor to želi jezdec.

Vsak dan je aretiranih na nelegalen način na stotine oseb, a navzile temu se stavka širi v okraju Fayette.

BREMEN OSTANE NA OTOKU.

Greenley Island, 26. apr. — 8 poletom Bremena v New York ne bo nič. Letalo je v redu, toda dvigniti se ne more na koleseh, zamjenjava s smučmi pa ni praktična. Valed tega pojdejo trije evropski letalci kot pasatirji v Fordovem letalu v New York, Bremen pa ostane na otoku toliko časa, da se staja led. Fordovo letalo ima smučje, valed česar je pripravljano za polet v arktičnih krajih.

Strememmann izžvižgan.

Monakovo, 26. aprila. — Bavarski monarhisti so anoci razbili volilni shod, na katerem je bil nemški zunanji minister Strememmann glavni govornik. Monarhisti so tako kričali in žvižgali, da je moral minister bežati z odra. Nato je policija izgnala razgrajajoče iz dvorane.

Električni tok ubil policaja.

Galesburg, Ill. — Policaj Tom Godali je bil v sredo ubit, ko se je z železnim drogrom dotaknil električne žice pri odstranjevanju delov razbitega avtomobila, ki je kolidirala s poulično železnico.

Salanova selov gro v klasjo

Izredno brutalen napad na udeležence shoda po končanem shodu. Policija na konjih je tolkla po ljudeh kot obsejena.

Hermine, Pa. (Izvirno.) — Dne dvajsetega aprila se je obdržaval velik rudarski shod. Govornik je bil Watt iz Illinoisa. Na shodu je bilo malo ljudi. Največ otrok in nekaj trgovcev. Govornik je odigral Lewis in njegovo mašino. Razlagal je, da je splošna stavka rudarjev potrebna, da se ohrani rudarska organizacija. Rekel je, da ni res, da Odbor za ohranitev unije namerava uničiti rudarsko organizacijo, ampak njegova naloga je le odpraviti Lewisovo mašino, na njeno mesto pa postaviti drugo. Omenil je, da se ni treba preveč zanašati na pomoč od strani senatorjev, ampak rudarji se lahko zanesajo le na samega sebe. "Kličem", je dejal govornik, "odložite orodje iz rok in se pridružite nam stavkarjem." Na shodu je bilo vse mirno. Ko je bil shod končan, so se zborovalci mirno razhajali. Vsak je šel na svoj dom. Ko so pa ljudje prišli do sredo mesta, se je nanje navallia državna policija na konjih. Zapodila je svoje konje na stranake hodnike, ki so le za ljudi. Pri tem so policaji s svojimi krepelci udrihali na levo in desno. Policaji niso gledali, ali je šenska ali otrok, rudar, trgovec, krojač ali pa sodnik. Kdor se ni pravočasno umaknil v hišo, je dobil po glavi ali kamor je padla. Največ so dobili s krepeljem oni, ki niso bili niti na shodu. Pri divjem napadu so državni policaji omaga odrakčnega motkega in enega otroka pobili do nezvesti. Policaji so bili in udrihali, kakor da so ponoreli. Nihče ni bil izvzet, pa če je bil sdraavl ali mirovni sodnik. Sedaj se ti policaji izgovarjajo na vse načine. Eni pravijo, da ni njih krivda, drugi rečejo, da so morali biti pijani. Vse mesto se zgrala nad tem zverakim početjem, ki se da edino primerjati s sestradanimi volkovi, ki so se navallili na neoborožene ljudi. O dogodku molče. Niti angleški listi ne črhnejo besedice, najbrž jih je sram. Ta dogodek pokazuje, ako se delavno ljudstvo ne organizira politično in postavi za kandidate v občini in državni moše, ki ne bodo dovolili, da se vrše taki divjaški napadi na delavno ljudstvo, da čaka ljudstvo še kaj hujšega.

Kolizija v zraku; letalec se ubil.

San Antonio, Tex. — Letalec James S. Henderson se je v sredo ubil, ko je njegovo letalo trčilo v višini 9,000 čevljev s drugim, ki ga je pilotiral Douglas M. Swisher. Swisher se je rešil s skokom v parašutu.

Družinska tragedija.

Vancouver, Wash. — Albert Senti, farmer, je 26. t. m. ubil s sekuro svojo ženo in svoja dva otroka in nato razstrelil sebe s dinamitom na svoji farmi v Whipple Creeku.

Zenska obtožena poverjenja.

Terre Haute, Ind. — Kate Long, bivša pomožna tajnica Union Savings asociacije, je bila aretirana na obtožbo, da je poverila večjo vsoto denarja.

Sedem ribičev utonilo.

San Sebastian, Spanija. — Ribiška ladja Calmingaucha je 25. t. m. zadela ob pečine in se razbila. Sedem ribičev je našlo smrt v valovih.

Avto pade v reko; dve osebi utonili.

Marquette, Mich. — Dva moška sta utonila, ko je avto, v katerem sta se vozila, letel z nekoga mosta v reko Escanabo.

Vesti iz Jugoslavije

VLADI VUKIČEVIĆA, KOROŠČA IN DAVIDOVIĆA ZOPET GROZI NEVARNOST OBSTOJA.

(Izvirno.)

Beograd, dne 10. aprila.

Jugoslavanske vlade v Beogradu skoro nikdar niso stale in take, da bi mogli trditi, da imajo popolno zaupanje med narodom, kajti večina vse vlade so sestavljene proti volji ljudstva in skoro vsaka vlada, ki se sestavi, ima odločen namen boriti se proti interesom delovnega ljudstva. — Res je sicer, da se včasih dobi sem pa tja kak kabinet, ki je vsaj malo priljubljen med ljudstvom, ali da bi bilo kaj trajnega, in da bi taka vlada uživala vsesplošne simpatije med jugoslovanskimi narodi, tega še ni bilo.

V Jugoslaviji je celo tako, da niti meščanstvo, ki vedno sestavlja vlade v Beogradu, ni in ne more biti zadovoljno, kajti vzroki političnih nasprotstev so tako veliki in meščanstvo še na tako neprav poti, da na kako priljubljeno meščansko vlado v Jugoslaviji sploh ni mogoče misliti.

Srbsko meščanstvo na primer se zaveda, da je gospodarilo že pred vojno; to meščanstvo vedno podčrtava, da morajo glavno besedo v Jugoslaviji imeti le srbski elementi, kajti oni so tisti, "ki so ustvarili — Jugoslavijo". Smotreno in zadoščenjem vedno pravijo, da se je izvršilo ujedinjenje južno slovanskih narodov le zato, ker so bili Srbi tisti, ki so napravili potreben teren za ujedinjenje. Sploh, da so oni iniciatorji in organizatorji združenja Jugoslovancov v eno državo.

Vsled tega so srbski državni hoteli vedno imeti prvo besedo in malokdaj se je zgodilo, da ni absolutne večine v vladi imeli le — Srbi, pa čeprav srbskega naroda v Jugoslaviji ni niti eno tretjino. — Pred leti smo imeli homogene vlade gospoda pokojnega Nikole Pašića, kateremu je verno stal ob strani sedanjí najhujši opozicionalec Svetozar Pribičević. Pašića pa je potem nadomestil Nikola Uzunović, ki tvoji med radikali centum. Ali njega je nasledil mož in zaupnik kralja Aleksandra — Velja Vukičević.

Vukičević nima prijateljev, nima pristašev, nima niti stranke, sploh nima opore med ljudstvom, ali vendar je vrhovni krmilar države jugoslovanske, ki združuje okoli sebe po navdilu dvorne kamarile in kralja — velesrbsko-hehemonično vlado, ki dela v marsikaterem slučaju naravnost proti interesom države. Edino njeno pozitivno delo je, da privilegira in favorizira Srbijo na ta način, da izrablja nerske elemente, zlasti pa Hrvate in Slovence.

Politična nezrelost hrvatskega in slovenskega meščanstva in pa breznačelnost slovenske ter hrvatske politike seveda omogočujeta delo gospodu Velji Vukičeviću, ki prav lahko dela zmedo tam, kjer mu je potrebno. Za malo odškodnino je kupil slovenske klerikalce, kakor so jih pred leti kupili Nemci na Dunaju, in z njimi delajo takozvano štimungo, češ, Slovenci so tudi v vladi, zakaj potem pravite, da Slovenci nimajo zaupanja v Beogradu. Vukičević hoče na ta način pokazati svetu: Glejte, naša vlada je taka, kakršno si želi narod. Smo trije narodi, pa je v naši vladi zastopan tudi mali slovanski narod, do katerega gojimo zaupanje in spoštovanje. — Tako je jugoslovanska politika. In pa seveda tudi politika velesrbskega meščanstva, ki doledno hoče obogatiti in se odpomoci na račun delovnega ljudstva in pa hrvatskega in slovenskega naroda.

Sedanje stanje v Jugoslaviji ne more biti vzdržljivo, čeprav ima dr. Korošec in pa, Vukičević popolno zaupanje od kralja. Ljudstvo postaja zrelejša in Vukičević ter njegovim prijateljem, kolikor jih sploh ima, grozi vedno nevarnost, da se ne bo mogel več vzdržati na vladi in da ne bo več mogel kramariti v

Jugoslaviji po volji srbskega meščanstva in kralja Aleksandra.

Pripravi se zopet kriza. Morda bo zopet taka, kakršna je bila pred dobrim mesecem, morda pa bo dala druge rezultate, ki bodo popolnejši in koristnejši za splošne gospodarske interese Jugoslavije in ne samo Srbije.

Zaenkrat moremo trditi samo tole: Vukičević, Davidović in dr. Korošec nimajo zaupanja med narodom. Vprašanje je sedaj samo, kdaj bo ljudstvo tehnično pokazalo nezaupanje do Vukičevića in njegove valpte. Sigurno pa je, da to stanje dolgo ne bo vzdržljivo, kajti enkrat mora priti do razčiščenja, katerega Jugoslavija tolikanj potrebuje. Sigurno pa je tudi, da bo to razčiščenje prineslo nekaj reelnega in da bodo odločevali bržkone pravi ljudje, ki jim bo mar le gospodarska in socialna povzdiga med jugoslovanskimi narodi. Logično pa tudi je, da bodo to izvedli najbolje probujajoči se delavci, uradniki in kmetje, ki so edini v to upoklicani.

Bivši minister dr. Edo Lukinjić — umrl. 9. aprila je nenadoma preminul dr. Edo Lukinjić, narodni poslanec in bivši minister pravosodja. Pokojnik je bil eden izmed dobrih uradnikov, ki se je trudil, da bi izboljšal pravosodje v Jugoslaviji in da bi ga postavil na tako stopnjo, ki bi odgovarjala potrebam jug. ljudstva. Bil je vnet pristaš samostojnih demokratov in poleg Pribičevića eden izmed vodij SDS. Z njim pa je samostojna demokratska stranka izgubila tudi moža, ki je stranki veliko koristil in ki je s svojimi pametnimi nasveti pripomogel, da je SDS razvila v močno stranko.

X-zarki izpreminja jo forme življenja

Važen eksperiment ameriškega znanstvenika kaže, da je evolucija pod vplivom žarkovja.

Washington, D. C. — Pred naradno akademijo znanosti je bil te dni predložen nov dokaz, da Roentgenovi ali X-zarki učinkujejo na dedno karakteristiko življenja s takšno silo, da se življenjska vrsta izpremini in pretvori v novo vrsto. Dokaz je prednesel dr. H. J. Muller, profesor biologije na texaški univerzi. Dr. Muller je poročal 24. aprila, da je pod vplivom teh žarkov izpremenil neko vrsto mušic, ki se ležejo v južnem sadju. Jajčka teh mušic je izpostavil Roentgenovim žarkom, ki so imeli tak efekt na dedne dele (takozvane "genes" in "kromozoni"), da se je iz jajčec izlegla in razvila nova vrsta mušic, drugačna od roditeljev.

Dr. Muller je o tem svojem eksperimentu poročal že v zadnjem decembru na zborovanju Ameriške asociacije za povzdigo znanosti in dobil je \$1000 nagrade kot najmarljivejši delavec na polju biologije v zadnjem letu.

Dr. Muller je v svojem poročilu sugestiviral, da bi bilo dobro eksperimentirati z novimi Milikanovimi kosmičnimi žarki, ker on domneva, da se pod vplivom (takozvane "genes" in "kromozoni"), da se je iz jajčec izlegla in razvila nova vrsta mušic, drugačna od roditeljev.

Dr. Muller je o tem svojem eksperimentu poročal že v zadnjem decembru na zborovanju Ameriške asociacije za povzdigo znanosti in dobil je \$1000 nagrade kot najmarljivejši delavec na polju biologije v zadnjem letu.

Dr. Muller je v svojem poročilu sugestiviral, da bi bilo dobro eksperimentirati z novimi Milikanovimi kosmičnimi žarki, ker on domneva, da se pod vplivom (takozvane "genes" in "kromozoni"), da se je iz jajčec izlegla in razvila nova vrsta mušic, drugačna od roditeljev.

Dr. Muller je o tem svojem eksperimentu poročal že v zadnjem decembru na zborovanju Ameriške asociacije za povzdigo znanosti in dobil je \$1000 nagrade kot najmarljivejši delavec na polju biologije v zadnjem letu.

Boj za zlato deželo

V deželi Chile, ki jo poznajo naši kmetje vsaj po šilakem solitru, se je 300 let vojskovala neznatna indijanska plemena zoper Špance. Prinašamo nekaj strani te krvave zgodovine teškega boja med svobodo in pohlepom po zlatu.

V Parizu je izšla nova chilenska zgodovina. Iz te zanimive knjige posnemamo nekatere podrobnosti o tristo let trajajočem boju Araukancev, prvotnih prebivalcev te lepe dežele, s španskimi napadalci.

Lepi, visoki in pogumni Araukanci so dokazali, da so najbolj neomajno ljudstvo v Ameriki. Kaj vse so ti Indijanci žrtvovali v boju za svojo prostost! Vsak poglavar je imel sle, ki so izročali posameznim rodovom vojno znamenje: s puščico prebodeno jelenovo srce in dolg jermen. Jermen je imel vozle s številom dni, ki so ostajali do boja. Rod je izročal znamenje rodu in do ločenega dne se je zbrala vojska. Na enak način so se zbirali Araukanci tudi začetkom 16. stoletja, ko so pridržali prvi španski osvovjevalci. Iskali so deželo, o kateri so pravila izročila, da je bilo v nji več zlata nego železa. Pustolovca Pizarro in Almagro sta se izkrcala na čelu 300 vojakov v Peru, kjer je tisti čas divjala meščanska vojna. Leta 1532 je ujel Pizarro samega cesarja (Inko) z imenom Atahualpa. Jetrnik je vedel, kako hrepene Španci po zlatu. Ponudil jim je za prostost toliko zlata, kolikor merijo tla njegove ječe. Španci so se mu smejali. Tedaj je ponudil Inka še več. Namesto da bi pokrili z zlatom tla, je obljubil napolniti vso ječo z zlatom do polovice zida visoko. In res so prinesli nekaj dni pozneje zlatino iz svetilšč in palač. Vse skupaj je merilo okrog 70 kubičnih metrov zlata, to je nad 650 milijonov dinarjev sedanjega vrednosti. Španci so pograbil zlatu, ali Inka je bil vzlic temu obojen na grmado. Očitni so mu, da so njegovi pristaši umorili njegovega brata, s katerim se je bil vojskoval za prestol. Nesrečni "Kajn" je moral umreti. Izkazali so mu milost še v trenutku, ko je od trpinčenja izmučen cesar pred smrtjo privolil, da se da krstiti. Sedaj so grmado nadomestili z visilicami. Zadnjega Inko so obesili ob prepevanju "Creda".

Preostali principi iz rodbine Inkov so se hoteli za vasko cenno iznebiti Špancev. Zato so jim rekli, da leži proti jugu dežela Chile, ki je polna zlatih rudnikov; odondot potekajo tudi zakladi pokojnega cesarja Atahualpa. Pizarrov tovariš, nesrečni Diego de Almagro, je odšel s 500 Španci po zlato. Tako je prišla "pot obupa in smrti." Ob strašnem mrazu so morali Španci preplezati zasnežene visoke Kordiljere. Domačini so se poskrili pred osvovjevalci, saj so se grozovitosti, ki so jih počenjali v Peru, izvedle daleč naokrog. Almagro je zažgal vsako "poganško" vas in je ujetje Indijance navezal drugega z drugim z vrvo okoli vratu. Tako navezani so morali Špancem nositi plen, strelivo in živila. Če se je kak reved onemogel zgrudil, so mu odsekali glavo, da ne bi bilo teba v mrazu odvezovati zavožane vrvi. Vzlic temu Almagro ni prišel v Chile. Moral se je vrniti v Peru.

Sele osem let pozneje je poizkusil pustolovec Pedro de Valdivia zopet osvojiti zlato deželo. Imel je samo 150 vojakov, zato pa so bili le-ti tem bolj oboroženi. Nosili so jeklene oklepe in jezdi izborne konje. Valdivijevo sedlo je bilo okrašeno s podobo Device Marije. Zada na konju je sedela njegova ljubica, edina žena v tej toli, bajno lepa Inez de Suarez, ki jo je bil ugrabil staršem. Valdivia se ni nič manj kakor dve leti trudil, da bi pridri do vnožja sneženih Kordiljerov. Njegovo taborišče se je razrastle v utrjeno mesto, v katerem so se Španci skrivali pred Indijanci. Neko noč pa je izbruhnil v Santiago upor.

Potlačeni Indijanci so vstali zoper belce, porabivši za vstajo odsojenost vojskovodje Valdivia. Zda je morala dona Inez prezevati poveljstvo nad trdnjavo. Pozneje je prihitel Valdivia in je osvobodil garnizijo, toda od mesta so ostale zgolj kadeče se razvaline. Edin ostanek vsega bogatega gospodarstva sta bila petelin in kokoš, Indijancem v Chileju neznan ptič, ki se ju niso upali dotakniti, spoštujče vsako neznano jim prirodno bitje. Valdivia je slavnostno izročil "strašni ptič" svoji pogumni sopotnici, ki je kmalu napolnila kurnik. Stevilo Špancev pa se je tako skrčilo, da je Valdivia poslal svojega pribočnika s petorico jezdecev nazaj v Peru po pomoč. Toda pomožna četa je dospela šele dve leti pozneje. Štoprav takrat, 10 let po prihodu v Chile, se je drznil Valdivia naprej in je prišel do reke Bio-Bio, ki je tvorila mejo "nezlomljivega" araukanskega ljudstva. Osvovjevalci niso imeli nikdar pravega mira: Indijanci so jih venomer napadali. V krvavi bitki ob Concepcionu so poklali Španci več kot dva tisoč Araukancev in ujeti 400 ljudi. Vaskemu-ujetniku so odrezali nos in desnico, nato pa so jih spustili na prosto, češ, da naj bodo strah in svarilo še nepodjarmljenim rodovom. Zda so se Araukanci umaknili v hribe in ond zbirali svoje moči. Nenadoma so dobili dragoceno pomoč. Mladi Araukanec z imenom Lorato, ki je postal v ujetništvu Valdivije konjar, je srečno pobegnil v domačo vas. V ujetništvu je pridno opazoval, kako se španski vojaki urijo in je postal sijajen vojaški reformator svojih rojakov. Kmalu so podrli Araukanci neko špansko trdnjavo. Valdivia je osebo odšel k reki Bio-Bio, da kaznuje neugane nasprotnike. To pot se je ušel. Namesto nerodne tolpe je srečal dobro izveščane oddelke, ki so korakali sem in tja na Loratovo povelje. Španci so bili uničeni. Valdivia je sam prišel v ujetništvo. Pripadali so ga k vrhovnemu poglavarju Kakolikanu, ki uživa v zgodovini sloves, da je zedinil vse rodove v boju zoper sovražnike. Španec si je hotel odkupiti prostost.

"Če mi daš prostost, se bom umaknil z vašega ozemlja in dobiš dva tisoč ovac odkupnine," je obetal.

Toda Indijanci so že imeli izkušnje, koliko veljajo španske obljube "nečistim malikovalcem" in so se grozno maščevali. Odsekali so Valdiviju roke, jih spekli in s slastjo pojedli vprico kravečega, pohabljenega sovražnika. Tako maščevanje jim je narekovala magična vera; da se zmagalet na ta način navzapronek v boju. Po nepopisnih mukah so vili Valdiviju v usta tui funte stopljenega zlata. Najstarejši navzoč Indijanec je rekel: "O, Valdivia, tu imaš naše bogastvo. Nikoli v življenju nisi imel zadosti zlata. Pij ga tedaj in uživaj do konca življenja!"

Nepopisni zverinski boj za Chile se je nadaljeval. Redki poljzusi, da bi se ustavila vojna, so se vedno izjalovili. Araukanci so rajši umirali, kakor da bi postali sužnji, dočim Španci niso mogli izbrabljati naravnih zakladov chilenske dežele, ne da bi zaslužili domačine. "Chilenski Scipion" — Lorato je padeł v boju še predno je bil dopolnil 30 let. Z njim so izgubili Španci najvernejšega nasprotnika. — Novi osvovjevalec don Garcia se je dobro pripravil za gorsko vojno in je kmalu podjarmil deželo. A Kapolikan je prav tako kmalu zopet vzpostavil araukansko neodvisnost. Španci so ujeti slavnega vodjo šele po dolgem boju in samo s pomočjo izdajalca. Obsodili so ga na najstrašnejšo smrt, ki jo je poznala tista grozna doba.

Peljali so jetnika na grč, da bi lahko videli številni araukanski ujetniki, kako umira njih vodja. Popolnoma gol, vklejen Kapolikan, je mirno stopil na morišče. Dolgo je gledal premagano množico, nato pa se je obrnil k rablju. Opazil je, da je bil rabelj afriški zamorec, Indijanec se je zgrozil. Umreti od roke črneza sužnja, se mu je zdela še večja sramota od same smrti.

"Ali nikem zaslužil udarca z mečem?" je vzkliknil Kapolikan. "Nič mi ni do smrti, ali rad bi umrl od roke pogumnega vojaka."

Z udarcem v težke verige vklejene noge je nerodno pahnil zajetega zamorca s hriba. Tedaj pa sta stopila na morišče dva

Spanca in sta dvignila Kapolikana na visok, oster, lesen kol. Vadel se je sam nanj. Ostrina ga je prebodla skoz in skoz; čreva so se vsula iz trebuha. Ali Araukanec ni zastokal niti enkrat do samega konca stranskih muk.

To je samo eden izmed štehtih krvavih dogodkov v boju za lepo in bogato chilensko deželo. Po strašni Kapolikanski smrti so bili Indijanci primorani sami braniti svoje postojanke, ne da bi prišli čez reko Bio. A ta boj je bil uporen. Ko so Španci ujei Kapolikanova naslednika Halvarinoja in mu odsekali obe roki, je ta nastavlil še vrati: "Oglavite me, sicer bom vedno težje vaše krvi!" Toda Španci so izpustili pohabljenega glavarja. — "Le varujte se, prokleta zalega!" je zagrozil ob odhodu. "Ostal bom najneizprosnejši vaš sovražnik. Ubijte me, da vam ne bo žal, da ste mi pustili življenje!"

Halvarino se je izkazal kot mož beseda. Španci so morali to priznati in ga niso več izpustili živega, ko je bil drugič ujet.

Slavni Cervantes je zasmehoval v onih časih čitatelje viteških romanov, ki so pripovedovali o pozabljenih junakih. Toda v daljnem Chileju so bile pustolovski "vitezov žalosne postave" vsakdanja resnica. Nerazodeni pogum je drugoval nepremišljeni krutosti. Kolonizacija divje dežele se je izprevrila v krvav obračun z neupogljivimi domačini. Pretežno večino osvovjevalcev novega sveta so tvorili surovi vojaki, ki niso poznali drugega dela kot vojevanje in ki niso visoko cenili tuje ali lastno življenje. Seveda so bile posamezne častne izjeme, ki so tudi kaj storile za gospodarski razvoj. A gubernator, ki je obiskal Chile 100 let po osvojitvi, je pisal španskemu kralju, da tvorijo posebnost dežele tolpe šepatih, enorokih, slepih in breznožnih Indijancev, ki so včasih tudi brez ušes. Na ta način so hoteli Španci ustrašiti Američane. Toda bel ljud je so se ušeli. Indijanci so dobili jeklene meče in puške. Borili so se čedalje vztrajneje. Španski poveljniki tistega časa so priznavali, da nikjer na svetu ni boljših vojakov. Še žene so pokazale čudovit pogum, maščujoč se za može in deco. Španija je večkrat hotela izprazniti Chile, da ustavi neskončen, obupen in poniževalen boj z malim barbarskim narodom. Ali chilenske oblasti so trepetale za svoja zemljišča in so vedno obljubovale Madridu, da bodo Araukanci kmalu popustili.

To pa se je zgodilo šele po letu 1800. Zedinjene države Severne Amerike so dosegle že l. 1776. svojo neodvisnost. Po francoski revoluciji in junakem uporu Buenos Airesa zoper Anglijo je pričelo vreti tudi v Chile. Dežela je postala samostojna. Araukanci so postali protidržavljeni in so odložili orožje. Ohranili so vse telesne in duševne lastnosti svojih prednikov. Priznali so postave čilске republike, ker obdružujejo s krvjo svojih dedov polito zemljo. Imajo svoje poslanice in v šolah poučujejo poleg španske domače jezike. Predvsem pa varujejo Indijanci spomin na svoje junake in dolge boje za svobodo. Spomenik teh bojev je tudi velik "ep" "Araukana", ki ga je pisal koncem XVI. stoletja španski vojak in pesnik don Alonso de Erchilla y Zuncha Tunicha. V tej znani pesnitvi opeva brez globe in maščevalnosti tudi junaske Indijance, ki jih je spoznal kot udeležence araukanskih vojn, koncem XVI. stoletja.

("Z. in S.")

Spanca in sta dvignila Kapolikana na visok, oster, lesen kol. Vadel se je sam nanj. Ostrina ga je prebodla skoz in skoz; čreva so se vsula iz trebuha. Ali Araukanec ni zastokal niti enkrat do samega konca stranskih muk.

To je samo eden izmed štehtih krvavih dogodkov v boju za lepo in bogato chilensko deželo. Po strašni Kapolikanski smrti so bili Indijanci primorani sami braniti svoje postojanke, ne da bi prišli čez reko Bio. A ta boj je bil uporen. Ko so Španci ujei Kapolikanova naslednika Halvarinoja in mu odsekali obe roki, je ta nastavlil še vrati: "Oglavite me, sicer bom vedno težje vaše krvi!" Toda Španci so izpustili pohabljenega glavarja. — "Le varujte se, prokleta zalega!" je zagrozil ob odhodu. "Ostal bom najneizprosnejši vaš sovražnik. Ubijte me, da vam ne bo žal, da ste mi pustili življenje!"

Halvarino se je izkazal kot mož beseda. Španci so morali to priznati in ga niso več izpustili živega, ko je bil drugič ujet.

Slavni Cervantes je zasmehoval v onih časih čitatelje viteških romanov, ki so pripovedovali o pozabljenih junakih. Toda v daljnem Chileju so bile pustolovski "vitezov žalosne postave" vsakdanja resnica. Nerazodeni pogum je drugoval nepremišljeni krutosti. Kolonizacija divje dežele se je izprevrila v krvav obračun z neupogljivimi domačini. Pretežno večino osvovjevalcev novega sveta so tvorili surovi vojaki, ki niso poznali drugega dela kot vojevanje in ki niso visoko cenili tuje ali lastno življenje. Seveda so bile posamezne častne izjeme, ki so tudi kaj storile za gospodarski razvoj. A gubernator, ki je obiskal Chile 100 let po osvojitvi, je pisal španskemu kralju, da tvorijo posebnost dežele tolpe šepatih, enorokih, slepih in breznožnih Indijancev, ki so včasih tudi brez ušes. Na ta način so hoteli Španci ustrašiti Američane. Toda bel ljud je so se ušeli. Indijanci so dobili jeklene meče in puške. Borili so se čedalje vztrajneje. Španski poveljniki tistega časa so priznavali, da nikjer na svetu ni boljših vojakov. Še žene so pokazale čudovit pogum, maščujoč se za može in deco. Španija je večkrat hotela izprazniti Chile, da ustavi neskončen, obupen in poniževalen boj z malim barbarskim narodom. Ali chilenske oblasti so trepetale za svoja zemljišča in so vedno obljubovale Madridu, da bodo Araukanci kmalu popustili.

To pa se je zgodilo šele po letu 1800. Zedinjene države Severne Amerike so dosegle že l. 1776. svojo neodvisnost. Po francoski revoluciji in junakem uporu Buenos Airesa zoper Anglijo je pričelo vreti tudi v Chile. Dežela je postala samostojna. Araukanci so postali protidržavljeni in so odložili orožje. Ohranili so vse telesne in duševne lastnosti svojih prednikov. Priznali so postave čilске republike, ker obdružujejo s krvjo svojih dedov polito zemljo. Imajo svoje poslanice in v šolah poučujejo poleg španske domače jezike. Predvsem pa varujejo Indijanci spomin na svoje junake in dolge boje za svobodo. Spomenik teh bojev je tudi velik "ep" "Araukana", ki ga je pisal koncem XVI. stoletja španski vojak in pesnik don Alonso de Erchilla y Zuncha Tunicha. V tej znani pesnitvi opeva brez globe in maščevalnosti tudi junaske Indijance, ki jih je spoznal kot udeležence araukanskih vojn, koncem XVI. stoletja.

("Z. in S.")

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Forest City, Pa. — Fr. R. — Voznja iz Argentine do New Yorka stane 125 dolarjev. Naprej pa mogoče okoli dvajset dolarjev. V prihodnji sredini izdajati bo o tem vprašanju daljše pojasnilo. Pozdrav!

Hermine, Pa. — J. S. — Še malo potrpljenja in zadeva bo rešena, kot je treba, da se reši. (Dotlej pa malo potrpite. Pozdrav!

Agitracije za "Prosveto!"

Stanovanjska beda

Druga popoldanska ura. Gospod Bonteint je v svojem uradu zadremal. S havansko smotko med ustnicami in s prekritimi rokama na telovniku se prijazno smehlja v anu. Z obraza mu odseva zadovoljnost.

Dr. Bonteint se je prebudil. Zdehajoč je segel po slušalu.

— Halo! Tu gospodična Auclair. Kaj je novega zame? Ali imate končno kakšno stanovanje?

Seveda. Krasno stanovanje. Rue Chardon-Lagache v Auteuilu, pet minut od Bois. Z vsem komfortom...

— Koliko sob?

— Pet. Saj ste tako želeli, kaj ne?

— Da. In cena?

— Osem tisoč, brez postranskih stroškov.

— Nič odgovora. Prasketa-nje... Šušljanje križajočih se glasov.

— Halo, halo! Gospod Bonteint? Halo! Ali govorim s 66-74?

— Prekinili so naju, govori sam zase, agent. Zdi se, da am zvezan z drugo številko.

Spoznal je glas in zaklical:

— Ah, gospod Mignolet?

— Jaz, da. Ali je mogoče dobiti stanovanje, o katerem ste mi govorili?

— Da.

— V katerem okraju?

— Rue Chardon-Lagache, pet minut od Bois. Modern komfort, pet sob...

— To bi šlo! In za koliko?

— Osem tisoč štiri sto, brez postranskih stroškov.

— Osem tisoč štiri... Toda jaz ga ne morem najeti, dokler ga ne vidim. Naročite oskrbnika, da mi odpre vrata.

— Dobro.

— Tekom ene ure dobite odgovor.

Gospod Bonteint je naročil oskrbnika, prižgal znova svojo havano in dvakrat krepko potegnil. Telefon! Spoznal je glas gospodične Auclair.

— Preje so naju prekinili! Je zaklical.

— Da, gospodična. Nekdo mi je telefoniral baš glede stanovanja.

— In? Je vprašala gospodična.

— Ponuja mi osem tisoč štiri sto...

— Osem tisoč šest... Je ponudilo mlado dekle. Dajte mi prednost, bila sem prva.

— Bojim se, da bo moj klient ponudil še več. Stanovanje ga je očaralo.

— In koliko bo dal več? Kaj mislite?

— Gotovo bo šel do deveti tisoč štiri ali celo šest...

— Dam vam deset tisoč... to bo menda zadostovalo. Pridem takoj v vaš urad, da podpisem...

— Deset tisoč... kaj ne? Pridem takoj!

Medtem je gospod Mignolet ogledoval stanovanje. Bilo je zares čarobno in udobno. Osem tisoč štiri, to je malenkost... Zakaj ga vendar ni takoj najel!

Hitro je stisnil oskrbnika ban-kovca za sto frankov, da si pridobi njeno naklonjenost, ter je pomignil avtotaksi...

Se nikdar se mu ni zdel avtomobilski promet v Parizu tako gost. Pri vsakem postanku se je razjezil... Vsakih trideset sekund je pogledal na uro...

Pri Trocaderu je bila uri tri in dvajset... Na Place de la Concorde tri in dvajset sedem... Cepetal je od same nepotrpežljivosti in si zvijal roki.

Ob treh in trideset pet je dospel pred hišo gospoda Bonteinta in naravnost skočil iz avta.

Vzame stanovanje. Osem tisoč dvesto... je zaklical brez pozdrava.

— Prepzno, je odgovoril mirno agent. Pričakujem nekoga, ki bo podpisal za deset tisoč...

— Ali še ni podpisal?

— Ne še.

Pogodbo, gospod, pogodbo! Podpisem... deset tisoč dvesto sto... Ali ste zadovoljni?

Agent je pokimal. Gospod Mignolet je v naglici prečital pogodbo in je podpisal pogodbo.

V tem trenutku se je začel v predsobi besedni dvoboj.

— Ponavljam, gospod Bonteint je zaposlen!

— Ne, poklical me je sem zaradi stanovanja na Rue Chardon-Lagache.

— Tudi drugega klienta...

— Kaj... Kdo?

Gospodična Auclair je planila v sobo. Gospod Mignolet je vstal z vzklikom: Marta!

— Pavel, kaj delaš tu?

— Kaj... Klientinja, ki jo pričakuje gospod Bonteint?

— Ne vem... morda... gre za stanovanje na Rue Chardon-Lagache...

— V četrtem nadstropju?

— Seveda... in?

— Najel... Toda...

Gospod Bonteint se je moral obrniti, da je mogel skriti svoj namet.

— Kakor vidite, gospod, je dejal Mignolet, gre za zmoto, ki je zapeljala mojo nevesto in mene, da sva medsebojno licitirala...

— Brezdvomno ne p o v o l j n a zmota, je odgovoril agent zelo sladko.

— Upam, torej, da boste... — Oh, je odgovoril Bonteint, podpis je podpis... Saj veste, da je pogodba veljavna...

Ko sta odhajala, je rekel gospod Mignolet, melanholično svoji nevesti:

— Sedaj vaš, zakaj so stanovanja tako draga!

"Duhoven" osmukal delavca za \$3000.

South Chicago. — John M. Dreury, jeklaraki delavec, si je s teko muko prihranil \$2972 in letos je namenaval posetiti svojega brata v Franciji. Dana nima več centa in nima dela, policija pa išče nekoga "duhovnika iz Kanade", ki je Johna osmukal za vae, kar je imel. John je seveda goreč katolik, zato je br verjel tujemu Francosu, ki se mu je predstavil za duhovnika iz Kanade. Rekel je, da ima veliko bremena, ki ga hoče razdati bogim. Nato je povabil Johna, naj sprejme službo pri njem za tajnika in plačal mu bo \$300 tedensko. John je s veseljem sprejel in pustil delo v tovarni. Ampak "duhoven" je zahteval vae njegov denar kot "garancijo", da bo vreden tajnik. John je vzel iz banke vso to \$2972 in mu dal, kakor je "duhoven" laščal "tajniku" plačo prvega tedna. Dal mu je zalepko in odšel po "opravkih." Ko je delavec odprl zalepko, je našel tri papirnate dolarje.

Delavec obesil sina in sebe na pokopališču.

Chicago. — Na pokopališču Elmwood v predmestju River Grove so v sredo našli na drevesu vis

Alfredo Panzini:

Roka novosti Rosette

Zivel je oče, ki je imel krasno hčerko, za katero se je potegovalo mnogo snubačev.

— Papa, — je dejala hčerka, — vsi me hočejo za ženo, pa ne vem, koga bi si izbrala.

Oče, ki je imel svojo hčerko zelo rad, je čutil, da se stara in sklenil je omožiti Rosetto prej, predno ga ugrabi smrt, da bi ne ostala brez zaščite in opore.

— Papa, izberi mi ženina ti! — Jaz? Ti ga moraš izbrati.

Izberi tistega, ki se ti zdi najboljši in ki ti je najbolj všeč. Dekle je bilo pa tako naivno, da je imel možiček ljubezni, ki od ustvarjenja sveta ne dela nič drugega, nego hodi na lov, z njo usmiljenje in je ni ranil s svojim sladkim strupom. In tako bi bila Rosetta najraje vide-la, da bi se bil čas ustavil in da bi živele vedno v svoji brezskrbni mladosti, njen papa pa v svoji sladki starosti.

In kaj je storil tedaj oče? Povabil je k sebi Rosettine snubače, vsakega posebej in tako, da drug za drugega niso vedeli.

Prvi je bil mladenič čedne postave, lepih manir in okusno običen. O njem je bilo znano, da je bogat, zelo soliden ter vzgojen v naročju dobrih naukov in poezije, tako da bi mogla biti njegova menica predlo-

žena banki Gloria, eskontirana brez večjih težav.

Oče je govoril vprico hčerke neko tako-le:

— Če je vam Rosetta všeč in če ne bo ugovarjala, jo vam rad dam za ženo, toda opozoriti vas moram, da dota ne bo velika in takoj vam povem, kakaj. Imel sem dobrega prijatelja, s katerim sva služila skupaj pri vojakih. Bila sva kakor brata. Nekoga dne me je prosil, naj mu posodim tisoč ducatov. Obiljubil je, da mi jih čim prej vrne. Kupil je na kredit hišo in ker je plačilni rok potekel, ni imel s čim plačati, kajti sorodniki so ga pustili na cedilu.

Molče sem odprl blagajno in mu dal tisoč ducatov. Toda, kakor je že običajno med dobri prijatelji, potrdila nisem zahteval, a sam mi ga tudi ni ponudil. Kmalu nato je moj prijatelj umrl. Zapustil je hudoobnega, predznega sina, ki je očetu dolg tajni, da si je bil navzoč, ko sem odšel njegovemu očetu duka-te. Dal sem ga poklicati pred sodišče. Toda zaman sem prisegal, dolga ni hotel poravnati. Malo je manjkalo, da me njegov advokat ni proglasil za zločinca in lažnjivega trdoč, da se taki krokarji po očetovi smrti kaj radi spravijo na imetje ubogih sirot.

Mladenec se je zamislil. Nato je začel dokazovati, kako imenitno pozna dobro in zlo. O člo-

veški zlobi je povedal mnogo lepega. Dejal je:

— Kakor delajo mnogi z veseljem dobro, tako imajo drugi največji užitek, če lahko bližnjemu škodujejo. Mi, ki delamo dobro, verujemo, da bo pekla hudobne ljudi vst. Toda kaj mi je do tisoč ducatov in dote? Ljubim vas tudi brez tega, Rosetta. In če mi vračate ljubezen, mi bo siromašna bajta ljubša, nego najlepša palača.

— Ta bi ne bil napačen! — je dejal oče, ko je mladenič odšel.

— Rosetta, ali ga vzameš?

Toda Rosetta ni odgovorila. Drugi mladenič je prihitel tako navdušen, da niti zvečane duše ne poletu hitreje k nebeški slavi.

Imel je lep, vesel obraz in lepo obleko živih barv.

Oče mu je dejal:

— Če je vam Rosetta všeč in če ne bo ugovarjala, jo vam rad dam za ženo. Toda njena dota ne bo velika in takoj vam povem, kakaj. — In ponovil je zgodbo o duka-tih, ki jo je povedal prve-mu snubaču. Hotel je povedati še več, toda mladenič ga je preki-nil, češ naj si nikar ne beli glave s tako malenkostjo.

On da je trgovec in sin trgovca. Ima ladje na morju in posestva in bil bi arečen, če bi mogel Rosetto vzeti tudi brez dote.

— Če želite teh tisoč ducatov, jih vam prinesem in lahko jih porabite za vsakdanje izdatke.

— Ta se mi zdi še boljji, — je dejal oče, ko je mladenič odšel.

— Ali ga vzameš, Rosetta? Toda Rosetta ni odgovorila. Naposled je prišel mladenič, ki mu je komaj pognal mah pod nosom.

— Dragi moj, — je dejal do-bri oče, — vi se mi ne zdite zrel za ženitev.

Niti njegova obleka, niti zunanost ni pričala o velikem bogastvu.

— Ste umetnik ali obrtnik?

— Dvajset let sem star.

— To je najimpatičnejši iz-med vseh nedostatkov. Tudi jaz sem ga imel, toda od tega ne boste sili. Ali imate vsaj kak načrt za bodočnost?

— Na to nisem mislil. Ko sem prvič videl vašo hčerko, mi je začelo srce močno utripati in začutil sem silno hrepenenje, da jo dobim za vsako ceno. Rekli so mi, da se moram obrniti na vas. Slučajno ste me povabili, in zdaj sem tu. Ali mi jo daste?

— Dragi dečko, je odgovoril oče, — to ne gre tako lahko.

Se ni izgovoril svoje misli, že je mladenič planil pokonci, kakor da huče odvesti nevesto takoj seboj.

Oče je nadaljeval:

— Siromašni ste in tudi moja hčerka ni bogata, ker — in ponovil je storijo o duka-tih.

Mladenec je napeto poslušal in oči so se mu arditno zaliskrile, rekel pa ni nič, tako da je oče lahko končal svoje pripovedova-nje.

— Verjemite, da mi onih ti-soč ducatov ni žal. Toda kadar arečam tega peotեսանса, mi gle-da naravnost oči in se reži, češ, to sem ti podkuril, tepec, name-sto da bi zardel in povsili oči.

Zaljubljeni mladenič je vprašal, kdo je ta predzrež.

Stari gospod mu je povedal.

— Dobro, — je dejal mladenič in odšel.

— Tale pa ne bo za nič, — je dejal oče Rosetti.

Toda še istega dne proti večeru se je mladenič vrnil. Oči so se mu od veselja iskrile. Potegnil je iz žepa mošnjo in — tu imate svojih tisoč ducatov je dejal in s tresenjem krožnik denar.

— Kako si to napravil? — je vprašal oče začuden.

— Dal mi jih je.

— Dal ti jih je?

— Da. Dejal sem mu: daš jih zlepa ali zgrda. Če mi jih ne daš zlepa, te vrtem skozi okno. Ni jih hotel dati in pri-pravil se je na odpor. Saj veste, kakšen orjak je. Jaz sem pa hitro skočil nanj in ga preganil čez ograjo balkona. Balkon je visok in on se me je držal kakor klop. Dejal se mu: no, dobro. Takole padeva oba. Ker si pa velik in debel, padeš prvi, jaz pa priletim na mehko. Tedaj se je prestrašil in odšel mi je duka-te. Nato sem mu dejal, zdaj, dragi prijatelj, imam pa še eno prošnjo. Če me srečaš z mojo nevesto in njenim očetom, bo za-te in zame bolje, da se nam izog-neš in poveš oči.

In Rosetta je podala mladeni-ču plaho svojo belo ročico še prej, predno jo je oče vprašal, če ga hoče za moža.

Humoristični kotiček

Izgovor.

— Kaj vidim, ti si objemal služkinjo?

— Saj si sama kriva, da sem jo objemal. Zakaj ji pa dajaš svoje ponošene obleke? Človek se lahko zmoti.

Plača.

— Striček, dovoli, da ti sešte-jem laze.

— Beži no, saj jih ne moreš.

— Kako da jih ne moreš? — Saj znam šteti do deset.

Tačka bolena.

— Ta je že tretji zdravnik, ki ga leči.

— Hm, mož mora biti res tež-ko bolan.

— Da, še nobenemu zdravni-ku ni plačal.

Dober spomin.

— Stara dama! — Kar se tega tiče, mladi gospodje, vam moram povedati, da se prav dobro spominjam svoje mladosti.

— Tako? Milostiva mora ime-ti izvrsten spomin.

POZOR CLEVELANDČANJE!

Rad bi izvedel za naslov mo-jega prijatelja Franka Gubanc. Rojake lepo prosim, da mi na-znajo njegov naslov, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se nemu-doma javi na naslov: Jakob Zajc, P. O. Box 353—Powhatan Point, Ohio. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL

za naslov mojega brata Janeza Planinc. Pred leti je bival v W. Virginiji v Morgantownu. Rojake prosim ako kdo ve kje se nahaja, naj mi to naznani za-ker se že v naprej zahvalim. Ako bo on sam čital ta oglas naj se mi javi, svojemu bratu: Paul Planinc, Box 236 Royalton, Ill. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja Frank Vehovec po domače Kurnčev, rojake pro-sim če kdo ve za njegov naslov, prosim, da mi to naznani, za kar bom zelo hvaležen. Ako bo on sam čital, naj se mi javi. Po-ročati mu imam nekaj zelo važ-nega v njegovo korist. John Zordani, R. 2, Mulberry, Kans. —Adv.

POZIV

na mr. in mrs. Tony Bartol v Philippi, W. Va., da prenehata z govorico o meni, da sem vaju ali katero drugo osebo jaz ovadil česar me dolžite; zahtevam, da ali to dokažete ali javno prekli-čete. Drugače bom prišljen sod-niško nastopiti proti vam. Frank Polanc, Box 138, Century, W. Va. (Adv.)

CLANI IN DRUŠTVA SNPJ.

Na rokah imamo še nekaj Za-pisnikov S. Redne konvencije SNPJ in ker je sedaj prišla ras-prava o pravih SNPJ za bodo-čo konvencijo, je zato agenda prilika, da si nabavite ta zapis-nik. Kdor nam pošlje 15c v pol-nih znakih, mu pošljemo ta zapisnik. Pišite na: Književna Matica SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Naročite avto-znake S. N. P. J. Na željo več društev je gi-urad preskrbel avto-znake. Ti so krasno izdelane okroglo-oblečate tablice, v znakom S. N. P. J., in namenjene so za avtomo-bile članov jednote. Na društva smo razposlali podrobna poja-snila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno na-ročajo. Naročila sprejemajo dru-štveni tajniki.

Vincent Calnar, predsednik SNPJ.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijate-lju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošlje-te svojcem v domovino.

KJE SE NAHAJA?

Rad bi izvedel kje se nahaja Frank Kovche. Pred tremi leti je bival na Courtney in bil na Coal Bluff za bosa od zunaj, po-tem je pa nekam odšel ne vem kam. Prosim rojake, če kdo ve za njegov naslov, naj mi to na-znani. Valentin Planinc, Box 173—Renton Pa. (Adv.)

5000 beril za 5000 slovenskih družin

Slovnica, izgovarjava, slike doma-čih opravil, članki o Slovincih, besednjak itd. Angleško-slovensko berilo. Sestavil dr. Kern. Cena \$8.00 s poštnino vred. Naročite pri uprav. "Prosvete," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

ZNIŽANA CENA KNJIG
KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENC!—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane.....\$3.00
SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih ko-risnih informacij, stane samo.....\$1.00
ZAKON BIOGENEZIJE—tolmači naravne zakone in splošni raz-voj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro.....75c
PATER MALAVENTURA—V KABARETU—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami.....75c
ZAJEDALCI—različna povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....75c
JIMMIE HIGGINS—krasna povest, ki jo je opisal sloviti ame-riški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek.....60c
ZAPISNIK S. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 232 strani meh-ko vezana, stane samo.....15c
"HERTENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom —mehko vezana, stane samo.....15c
"INFORMATOR"—knjižica z vsimi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.....15c
Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.

Pišite poje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRILIKA
Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC!, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$7.80.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGE-NEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVEN-TURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$7.80.

To velja za člane S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani pla-čajo \$9.00.

Lahko dobite cel leta dnevnik Prosveta in skupno vrednosti za \$2.99 knjig, n. pr. JIMMIE HIGGINS, ZA-KON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE in HER-TENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člani pošljajo \$4.60. Ali pa za \$3.00 pošljete list Prosveta in knjigo JIMMIE HIGGINS. Ne člani \$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsa! mora poslati cele svote brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravništvo na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime.....
Naslov.....
Država..... Čl. društva.....
Pošljim \$.....

M. H. Ewers:

LJUDJE IN MALIKI

Za "Prosveto" poslovenil — A. Babec.

(Dalla.)

Bum! Pladenj, na katerem je prinesla deklica posodo s čajem je ležal na tleh; čaj raz-lit, posoda razbita. Z glasnim krikom je stek-la deklica v hišo. Doktor je gledal nekaj časa za njo, nato se je zasmel in rekel:

— Na mojo častno besedo: ta deklica je mamalo!

Nato sva kramljala do polnoči, dokler ga ni parnika sireda poklicala na parnik, s kate-rim se je imel odpeljati. Ko sem ga prepeljal s svojim čolnom do parnika, me je domalega prepričal, da živim kot slepec v čudovitem strahotnem svetu, o čigar eksistenci nisem imel doslej nobenega pojma.

Zdaj pa sem odprl oči in ušesa. — Dozdaj se ni dogodilo še ničesar takega, čemur bi se moral čuditi. Zelo radoveden sem, kakšne bo-do knjige, ki mi jih je doktor obljubil iz New Yorka. Sicer pa mu moram priznati, da je res namota, da v vseh teh dolgih letih, kar sem tu, nisem še čital niti ene knjige o tej deželi.

27. avgusta.

Adelajda je odšla spet za osem dni proč, in sicer na obisk svojih staršev v notranjost dežele. Sicer pa je ona edina zamoraka deklica, pri kateri sem opazil tako veliko ljubezen do svoje rodbine; mislim, da bi šla od mene, če bi ji ne dovolil dopusta. Po cele dni preden odide je vsa neumna, kadar se pa vrne, je pa tako prevzeta od ločitve, da se je prigodilo, da se je že med delom zgrudila. Pomislite: zamor-aka devotka! Sicer pa sem med njeno odsot-nostjo podvel v njeni sobi prelakavo, toda na-šel nisem ničesar sumljivega. Edina stvar, ki sem jo našel in koje pomen mi ni bil takoj ja-sen, je bil podolgovat črn kamen, ki je ležal na krožniku v olju. Menim, da ga rabi za masi-ranje; saj se vse te zamorske devotke masirajo.

4. septembra.

Knjige iz New Yorka so prišlele; takoj se bom lotil čitanja. To so tri nemška, tri an-gleška in pet francoskih del, deloma ilustrira-nih. Adelajda se je vrnila; tako je izdelana, da je morala takoj leči v postelj. Toda, jaz po-znam to: v par dneh bo spet vse dobro in ve-sela bo kot škranček.

17. septembra.

Ce je deseti del tega, kar stoji v knjigah, resnično, tedaj se vsakakor izplača, tem tajno-stim, ki se dogajajo ba-je v moji neposredni bližini, prodreti do dna. Ali sem res tako slep orel, da nisem opazil ničesar od vsa tega vodo-kulta z njegovimi tisoči žrtvami? Opa-žal sem sicer razne čudne malenkosti, toda se dalje nisem brigal zanje. Poizkusil bom izbra-ti v svojih spominih ono, kar bi bilo možno spraviti z vodo-kultom v zvezo.

Nekaj se je branila moja stara gospodi-nja — jaz sem takrat stanoval v Gonaiveu — kupiti na trgu svinjino. Izgovarjala se je, da bi znalo to biti človeško meso. Jaz sem se ji smejal ter ji rekel, da saj vender skozi vse leto kupuje svinjino. — Da, res, toda nikoli o veliko-nočnih praznikih! — Njene fikсне ideje ji ni-sem mogel izbiti iz glave in moral sem drugo služkinjo poslati na trg. — Ampak, moj ljubi Bog, ta stvar glede človeškega mesa je gotovo bajka! Navadno praznovanje, to je vse — in v kateri deželi ni praznovanja?

19. septembra.

Kar se Adelajde tiče, se zdi, da je imel doktor res prav. Tak prstan omenja Angli-

Spencer St. John; nosi ga ba-je samo "Mama-loj", svečenica vodo-kulta. Tudi o njenem kamnu, o katerem sem mislil, da ga rabi za masiranje, sem čital v knjigah. Resnično: živega boga imam v svoji vili, in malopridnežu je ime Damala! Stvar sem si v njeni odsot-nosti še enkrat ogledal in reči moram, da se opis v knjigah popolnoma strinja s kamnom.

Nedvomno je, da je bil ta kamen nekaj obru-šena kamenita sekira še iz kamenite dobe. Zamorci najdejo tu in tam take sekire v gozdu, in ker si ne morejo razložiti njihovega izvora, jih proglasijo enostavno za božanstvo. Kamen leži na krožniku; on pozna ba-je bodočnost ter govori z ropotanjem. Da se ga ohrani pri do-bri volji, se ga vsak petek okopa v oljvnem olju. Meni cela stvar ugaja in moja mlada svečenica mi je čedalje ljubša. Seveda, tajne se dajo še izmamiti, v tem ima doktor prav — toda groznega ni nič pri tem.

23. septembra.

Zdaj, v svojem sedemdesetem letu, sem spoznal, kako prav je, če se človek na vseh poljih izobrazi. Nikoli ne bi bil doživel včeraj-šnje božanske dogodivščine, če ne bi bil študiral knjig!

Pil sem na verandi čaj in poklical sem Adelajdo, ki je posabila prinesiti sladkor. Ona pa ni prišla. Šel sem v svojo sobo, v kuhinjo, — nje ni bilo nikjer, in tudi ostalih deklet ne. Ko sem šel po hodniku, sem čul iz njene sobe pritaženo govorjenje. Brž sem teklen na vrt — njena soba je namreč v pritličju — ter pogle-dal skozi okno. In kaj vidim? Tu sedi moja lepa mlada svečenica, okoli čela ima privezan moder trak, in poliva kamen, ki je ležal na krožniku, s oljvnim oljem. Bila je zelo razbur-jena; oči so ji bile solzne. Previdno je prišla krožnik s konicami prstov ter istegnila roko s krožnikom pred se. Pri tem se ji je pričela roka tresiti, najprej počasi, potem vedno bolj, in naravno, kamen je pričel ropotati na krož-niku. Adelajda je govorila z njim; kaj, tega nisem razumel.

Toda jaz sem to dognal, in izbornu dognal, doktor je z mano lahko zadovoljen! Pa tudi jaz sem lahko zadovoljen, kajti pravzaprav je ta stvar lahkava zame. Zvečer po večerji sem šel torej v njeno sobo, vzel kamen ter šel v naaljanjač. Ko je prišla v sobo, je ostrmela začudenja, ko je ugledala mene s kamnom. Jaz pa sem ji namignil, naj bo tiho ter dejal: Petek! Danes mora dobiti svežo kopel! — Ali ga hočete izpraševati? — je zašepetala. — Se-veda! — O meni? — Kakopak! — To mi je bilo zelo prav, kajti ni vrag, da ne izmamim sedaj njene tajne iz nje! Rekel sem ji, naj gre ven ter zaklene vrata za seboj. To je tudi storila, toda jaz sem čul, da je obstala pri vratih ter prisluškovala. Zdaj pa sem pustil svojega bo-ga ropotati po mili volji; skakal je po krožni-ku, da je bil veselje. Njegovo ropotanje se je mešalo z dolgimi Adelajdinimi vzdihli onkraj vrat.

V trenutku, ko sem dal temu nedolžnemu grmečemu bogu nekoliko počitka ter postavil krožnik na mizo, je prišla Adelajda v sobo.

— Kaj je rekla?

Ja, strela, kaj naj reče? Ropotal je, to je vse! Ker ji nisem vedel ničesar odgovoriti, sem molčal.

— Kaj je dejal! — je silila vame. — Da ali ne?

— Da! — sem odgovoril na dobro srečo, ne da bi vedel, kaj misli.

Ona je zarajala: — Petit moun? Petit moun? (V patosu izrečena kreolska spake-dravščina za "petit monde" — mali otrok).

— Kajpak: Petit moun! — sem ponovil.

(Dalla poljudna.)

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene cimerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA POJASNILA